

Proiectul *Empire* vine în completarea și încheierea trilogiei dramaturgului și regizorului Milo Rau. După *The Dark Ages* și *The Civil Wars*, *Empire* ne spune povestea refugiaților rătăciți într-o „nouă Europă“.

„Participarea mea la acest proiect poate fi analizată pe mai multe planuri. La o primă vedere, este tema refugiaților, o temă care ne atinge pe toți, care stârnește multe patimi, multe controverse, multe luări de poziții, multe atitudini dintre cele mai antagone, multe teme abordate de societate. Una spunem în public, altele sunt sentimentele, resentimentele, răbufnirile pe care le purtăm cu noi, tarate de-a lungul vremii. Din educație, din spaima că dă bine sau că nu dă bine o anumită poziție... Una declarăm în societate sau pe rețelele de socializare, și altele sunt sentimentele adânci care ne macină, cu care ne luptăm” – spune Maia Morgenstern.

Colaborarea regizorului Milo Rau cu actrița Maia Morgenstern a fost și ea una de succes:

„A fost o premieră excelentă, iar Maia a fost, ca de obicei, foarte precisă și, în același timp, plină de umor și emoție. Maia este o adevărată profesionistă, un adevărat star!”

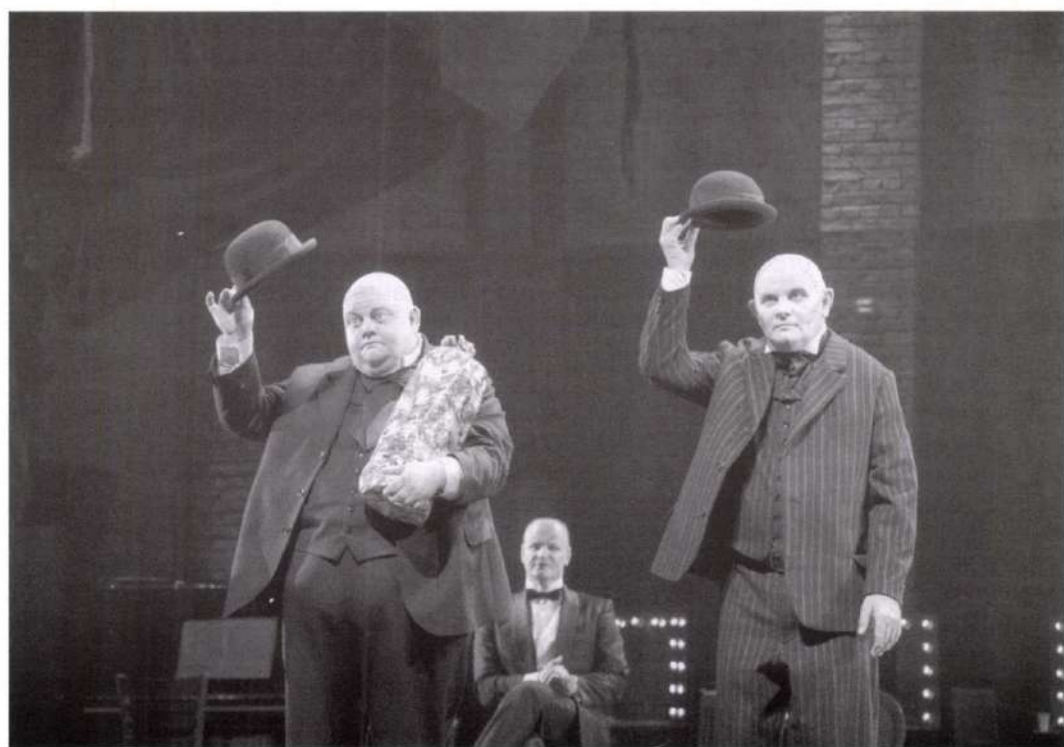
Au fost patru zile consecutive (8–11 septembrie) în care spectacolul *Empire* s-a jucat pe scena Teatrului „Schaubühne”, cu casa închisă. Următoarele reprezentații s-au desfășurat la Bydgoszcz, în Polonia, la finalul lunii septembrie, și la Lausanne, în perioada 5–8 octombrie.

Maria SÂRBU

Purcărete, Buhagiar, Șirli la Moscova

Silviu Purcărete a fost în atenția lumii teatrale moscovite în septembrie 2016, când una dintre cele mai prestigioase instituții de cultură din Rusia – Teatrul Academic de Stat „Evgheni Vahtangov” – a deschis stagiunea cu spectacolul regizorului român, ***Bolnavul închipuit*** de Molière. Despre ziua premierei, 12 septembrie, Dragoș Buhagiar – care a lucrat în echipă cu Silviu Purcărete semnând decorul, costumele și luminile, și cu Vasile Șirli, creatorul muzicii originale – spunea pentru *Teatrul azi* că a fost „o zi fabuloasă”, că deschiderea oficială a stagiunii la Teatrul „Vahtangov” e „aproape la dimensiunea Galei UNITER”. „A fost un eveniment mare, cu participarea tuturor angajaților Teatrului, cu invitați, și care a început în miezul zilei. S-a făcut un bilanț al stagiunii trecute, bilanț însemnând premiere, turnee, participări la festivaluri, premii, cărți apărute (realizări nu numai ale trupei, ci și individuale), anunțarea proiectelor pentru actuala stagiune. Și, de față cu toată lumea, a fost prezentat Silviu Purcărete, cu noua sa creație. A fost un eveniment organizat nu numai cu bani, dar și cu respect față de artiști, căci i-au omagiat pe artiștii în vârstă de la «Vahtangov», cărora le poartă mare respect și de la care toată lumea învață. Au prezentat și trupa de actori tineri, pentru că, pe lângă Teatrul «Vahtangov» este și o școală de teatru importantă” – a mai spus Dragoș Buhagiar. El a fost „frapat” de respectul trupei moscovite pentru creatori, pentru tot ce e valoros; de felul cum „generația nouă preia tot ce s-a întâmplat până în momentul acela”; de seriozitatea cu care se pregătesc pentru începutul repetițiilor; de faptul că actorii, la începutul repetiției, „se ridică în picioare și aplaudă intrarea regizorului...”

Atunci când Silviu Purcărete își expunea ideile era o liniște totală: absolut toți actorii erau atenți la propunerile regizorale.

Despre repetițiile la *Bolnavul închipuit*, Buhagiar afirmă: „Toată lumea a vrut să știe cât mai multe lucruri, la repetiții. Purcărete le-a explicat amănunțit: ce se face, de ce se face, ce legătură are cu textul. În cazul spectacolului de la Moscova și al altor spectacole la care am lucrat cu Silviu Purcărete, elementul de bază al discuției cu actorii din distribuție era textul, structura textului, structura personajelor, biografia autorului – ceea ce e un lucru extrem de serios... Purcărete e un regizor temeinic. Lucrează cu ușurință. Lucrurile par simple la prima vedere, însă nu sunt deloc simple... Totuși, actorii au preluat mult din energia lui și el a preluat din energia lor, din potențialul lor creativ.”

După părerea lui Buhagiar, *Bolnavul închipuit* este un spectacol foarte bine făcut și bine jucat. Pe Purcărete l-a interesat „artistul Molière în contextul dat: ce a însemnat pentru Molière textul acesta, care l-a costat viața” și a încercat „să îl aducă pe scenă pe Molière regizorul și actorul”.

Ideea acestui spectacol este un teatru în teatru. Buhagiar, „urmând ideile lui Purcărete”, a construit pe scena Teatrului „Vahtangov” un teatru la proporția acelei scene. „Este o poveste cumva și despre noi, despre condiția artistului în societate, la repetiții, despre cât de tare se confundă viața unui artist cu spectacolele în care el joacă. Are legătură cu viața noastră, călătoriile noastre în diferite teatre... Spectacolul lui Silviu Purcărete a însemnat mult pentru acest teatru moscovit, în sensul în care directorul artistic, Rimas Tuminas, regizor important și el, a afirmat că *Bolnavul închipuit* este pentru ei spectacolul anului.”

Vasile Șirli a compus muzica originală. „Vasile a făcut o muncă fabuloasă cu cei de la «Vahtangov», cu momente individuale, dar și cu momente de cor. A lucrat cu toată trupa. În teatru sunt artiști muzicieni angajați. Au și o mică orchestră, cu repetitori de pian, de voce. Este important de spus că toți oamenii din trupă au voci. Pregătirea din școală este temeinică la ei... Știți ce este extraordinar? Purcărete, pe unde merge, lasă în urmă o stare, pentru că întotdeauna se face iubit de trupă. Cei de la «Vahtangov» se gândeau deja cum să-l readucă. S-au simțit foarte bine. El a venit cu o viziune europeană în zona de teatru rus – o combinație interesantă, cred. Din combinația aceasta poate ieși doar un spectacol serios și contemporan. Purcărete este un regizor tânăr, după părerea mea” – a mai spus Dragoș Buhagiar.

Rimas Tuminas, cel care l-a invitat pe Silviu Purcărete și despre care spunea că e un regizor „foarte bun, ironic și cu gust fin”, mai declara: „A venit și ziua despre care Teatrul își va aminti cu mare bucurie. Ne-am întâlnit cu unul dintre cei mai mari regizori ai Europei – Silviu Purcărete. E o mare responsabilitate și o încercare pentru întregul colectiv al Teatrului.” Directorul artistic al Teatrului „Vahtangov” spunea în primăvară, pentru Agenția TASS, că l-a „vânat” doi ani pe Purcărete, care, la rândul său, mărturisea că a acceptat imediat propunerea lui Tuminas de a lucra la „Vahtangov”, doar că nu a avut timp mai înainte.

Din prima zi de repetiții (la început de martie), Silviu Purcărete li s-a adresat actorilor, fiind citat de Agenția TASS: „Aș dori ca această colaborare a noastră să fie pentru toți o mare plăcere.” Iar după avanpremierea din mai, regizorul le-a mulțumit tuturor pentru colaborare. A recunoscut că nu a fost întotdeauna ușor: „Uneori nu am avut răbdare și am izbucnit, motiv pentru care îmi cer iertare [...]. Părăsind Moscova, aș vrea să dau un sfat: să nu încercați să îmbunătățiți spectacolul. Desigur, există ispita ca, într-o clipită, sala să „explodeze”, adică să provoci reacția publicului. Dar îmi permit să fac o observație: sunt asemenea spectacole în care este foarte important doar un zâmbet trecător al publicului. Și *Bolnavul închipuit* se numără printre acestea.”

Desigur, jurnaliștii ruși au remarcat și ei că Purcărete nu e regizorul care dă interviuri. În schimb, protagonistul spectacolului, Serghei Makovețki, spunea despre piesa *Bolnavul închipuit*, într-un interviu din ziarul *Moskovskii komsomoleț*: „...acesta e un

teatru european bun; e avantajul despre care ne-a vorbit Silviu – simplitatea prezentării materialului în stilul autorului francez. Și nu e o comedie de situații, nu e Ostrovski, nu e Gogol și nici Saltîkov-Șcedrin – acesta e domnul Molière, care sugerează anume o pictură executată în acuarelă și nu una în ulei, în tușe groase. Regizorul ne-a explicat cu mult talent despre viziunea sa asupra unui asemenea spectacol-improvizație. „Makovețki a făcut și referite la „teatrul în teatru”, remarcând: „De aceea pe scenă sunt mese de machiaj, de aceea îți poți schimba costumele pe scenă, te poți machia. Tot acolo poți intra în scenă și ieși din scenă, să bei o cafea sau să fumezi. Un spectacol-improvizație, parcă ar fi repetiție, de parcă Molière repetă cu trupa sa un spectacol.”

Celebrul actor spunea totodată că nu e greu să joci *Bolnavul închipuit*, ci dimpotrivă: „E ușor, dacă îl joci așa cum a cerut regizorul – cu efect, cu pasiune, dar foarte simplu, fără a complica lucrurile... La repetiții, Silviu repeta întruna: «Vă propun să faceți totul foarte simplu, ca să nu oboseți». Și de la simplitatea aceasta trebuie să ai satisfacție... E un spectacol impresionant, în regia lui Silviu Purcărete.”

În publicația *Nezavisimaia Gazeta* se arată: „Acesta e un spectacol-epitaf. Și, poate, astăzi este greu să ai o privire mai detaliată asupra comediei lui Molière. Purcărete o „verifică” – precum autentificarea aurului prin mușcătură – prin evenimente autentice, de viață, unde nu există un final fericit.”

În revista *Kultura* citim: „Regizorul francez de origine română Silviu Purcărete știe secretele teatrului de succes. Tensiunea publicului este susținută de tertipuri... Și a apărut un nou spectacol al celor de la «Vahtangov». Ei, ca și actorii din secolul galant, sunt bolnavi de Măria Sa Teatrul.”

DIN LUME

Irina WOLF

Navigând prin ape turburi

Dacă în zilele noastre durata maximă de zbor din Veracruz (Mexic) către Bremerharven (Germania) este de douăzeci de ore, nu la fel stăteau lucrurile în urmă cu aproape un secol, când o călătorie transatlantică pe aceeași distanță dura aproape o lună de zile. Timp suficient pentru ca pasagerii îmbarcați la bordul navei respective să se cunoască îndeaproape. Un astfel de voiaj stă la baza unuia dintre cele mai cunoscute romane ale secolului XX. Apărut în 1962, *Corabia nebunilor* spune povestea unui grup de oameni, disperați, care navighează din Mexic către Europa. Experiența trăită în anul 1931 la bordul navei germane „Vera” lasă urme atât de adânci în sufletul scriitoarei americane Katherine Anne Porter, încât acesteia îi trebuiesc mai mult de 20 de ani pentru a-și finaliza opera. Devenit celebru prin ecranizarea legendară, cu o distribuție de zile mari, a lui Stanley Kramer (1965), romanul cuprinde o paletă vastă de personaje, în care se regăsesc, printre alții, americani, un suedez, o cubaneză excentrică dependentă de droguri numită „La Condesa”, un doctor bolnav de inimă și mai multe persoane de naționalitate germană. Cu toții călătoresc într-o clasă de confort maxim, câte doi într-o cabină, în timp ce pe puntea inferioară 876 de muncitori spanioli deportați din Cuba sunt nevoiți să se îngrămădească într-un spațiu prevăzut pentru 360 de persoane. *Corabia nebunilor* – titlul provine dintr-o alegorie satirică omonimă, în versuri, publicată în secolul al XV-lea de umanistul și teologul german Sebastian Brant – este o frescă panoramică a unei societăți aflate în decădere, într-o perioadă tensionată. „1931 era un an critic. În Mexic, America de Sud și Spania aveau loc revoluții. În Germania, Hitler era în plină ascensiune. Situația economică catastrofală din Cuba, unde piața zahărului se afla într-un colaps total, a dus la izbucnirea grevelor” – spune Katherine Anne Porter, într-un interviu.

În deschiderea stagiunii 2016–2017, regizorul ceh Dušan David Pařízek pune în scenă, la Volkstheater Viena, un soi de variantă actualizată sau – mai bine zis – o adaptare a romanului la zilele noastre. Artistul renunță la mai multe figuri și amplifică, în schimb, trăsăturile fasciste ale altora. De asemenea, inversează vârsta personajelor „La Condesa” și a doctorului Schumann, bolnav de inimă. Atmosfera apăsătoare se instalează încă din primele scene. Și asta nu numai datorită căldurii excesive (pasagerii încearcă să se răcorească prin folosirea evantaielor). Călătorii germani nu scapă nicio ocazie să lanseze teorii cu privire la superioritatea rasei lor, părând a anticipa rolul pe care îl va juca Germania în Al Doilea Război Mondial. Și manifestările de antisemitism își fac simțită prezența, cu prisosință. Freytag, negustorul de petrol de naționalitate germană, de altfel un bărbat foarte atractiv, este căsătorit cu o evreică, motiv datorită căruia prezența sa devine de-a dreptul intolerabilă, într-atâta, încât ceilalți conaționali se simt obligați să-i plaseze în farfurie un pește neobișnuit de mare, simbolul creștin *per se*. Pe de